

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1611. usque ad annum 1617

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118898

§. 12. Protestantium Aquisgranensium tumultus nondum sedatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67313)

Sæc. XVII. thiam Regem, deprecantibus Anseati-
 A. C. 1611. carum civitatum Legatis, convenere,
 supplices, ut eos adversus iniquam vim
 protegere dignaretur: quoniam vero in
 præfato proscriptionis diplomate ipsis
 exprobratum fuisset, quod Duci insidias
 struxerint, & per exploratores, & in-
 cendarios plurima damna intulerint,
 hinc edicto publico profitebantur, ea
 ipsis nequidem in mentem venisse, sed
 duntaxat pro necessaria defensione pau-
 cos milites conscripsisse. Suffragaban-
 tur eis Uniti Principes Protestantes,
 qui in Rotenburgensi Conventu statue-
 bant, quod Cæsareæ proscriptionis pro-
 mulgatio in eorum ditionibus non esset
 permittenda. Hæc tamen causa ob-
 eunte Cæsare aliquamdiu suspensa hæsit.

§. XII.

*Protestantium Aquisgranensium tu-
 multus nondum sedatus.*

*Merc. Gal-
 lobelg. annal.
 tom. 7. l. 1.
 Ludolph.
 l. 11. cap. 2.
 rum. 30.
 Khevenhill.
 tom. 7.
 pag. 406.*

Crescebat indies Aquisgranensium Pro-
 testantium petulantia, ac ipsa tem-
 poris mora malum tantopere invalesce-
 bat, ut ex privato tumultu commune
 inter Catholicos & Protestantes bellum
 enasci timeretur, cujus flammæ, ut
 tempestive extinguere, Julienses
 Principes Brandenburgicus & Neobur-
 gensis, suos eo Legatos decreverunt,
 qui

qui sublati diffidiis pacem inter Magistratum & cives restituere niterentur. Sæc. XVII.
A. C. 1611.

His igitur Protestantes libellum porrexere, quo hujus tumultus causam exponentes, inde ortum esse inquiebant, quod superioribus annis Calvinii & Lutheri Sæctatorum numerus inter Senatores & Cives adeo excreverit, ut Senatores Protestantes Religionis suæ exercitia publice in urbe haberi permitterent, Sacerdotibus & Catholicis reclamantibus, qui implorata vicinorum Principum ope, hæc exercitia abrogarunt, & causa ad Cæsaris Aulam delata obtinuerant, ut exauctorato Senatu A catholicis novus ex Catholicis constitueretur, cujus mandato Religionis usus abrogatus fuisset, & cives ad illius exercitia, quæ Julienses Principes in vicinia publice instituerunt, ex urbe confluentes, carcere, aliisque multis affecti essent, licet ejusmodi accessus Cæsareo edicto nec prohiberetur, nec liberæ Imperiali civitati inhiberi posset. His expositis sua postulata jam anno priori proposita sibi concedi petebant. Nihil tamen hæcenus proficere poterant, Protestantibus civium partes, Cæsare

*Vid. Lib.
CLXXXIX
§. VII.*

autem, & Coloniensi Electore, ac Brandenburgiæ Archiducibus Senatus auctoritatem tuentibus: tandem vero Franciæ Rex, ejusque Mater Regina Villiam,

Sæc. XVII. villium, Selvium, & Hotomanum Le-
A. C. 1611. gatos eo decreverunt, quorum etiam
 ope concordia his pactis Senatum in-
 ter & cives restituta est. I. Catholicæ
 Religioni vel cuiquam illam profitenti
 nulla remora vel molestia in Templis,
 Monasteriis, vel alibi inferatur, plena
 Catholicis libertate, omnique immu-
 nitate relicta. II. Circa Protestanticæ
 sectæ exercitium, cum omnino sit de-
 creto, & Constitutioni Cæsareæ con-
 trarium, Heterodoxi apud Cæsarem,
 Electores & Imperii Status se acturos
 spondeant, interim illud in civitate pro-
 hibitum sit, extra illam autem impune
 admittatur. III. Jesuitæ, ut antea,
 suis fungantur Officiis, eisque violen-
 ter ablata restituantur, ea tamen lege,
 ut deinceps sese politicis Senatus &
 civium negotiis non ingessuros polli-
 ceantur. IV. Senatus Catholicus pri-
 stinæ suæ dignitati reddatur, qui nulla
 habita Religionis ratione justitiæ ope-
 ram dabit: Si vero A catholici in Se-
 natum cooptari expetunt, nomina sua
 consueto loco, & tempore, suppedita-
 tis ex ærario publico sumptibus, pro-
 fiteantur. V. Ad urbis securitatem,
 & tollendum tumultus periculum ex
 civibus aliqui, sine Religionis respectu,
 eligantur, qui portis claudendis, at-
 que aperiendis præficerentur. VI. A
 Sena-

Senatu Catholico, & Protestantibus Sæc. XVII.
 selecti Archivum & rationum libros in- A. C. 1611.
 spiciant. VII. Denique æterna sit præ-
 teritorum oblivio, qua nempe Catholici,
 etsi a Protestantibus maxima damna,
 cædes, & injurias passi fuissent, ferme
 semper contenti esse jubentur, licet exi-
 lio, morte, aliisque gravissimis poenis,
 obtentu infractæ publicæ pacis ab Aca-
 tholicis mulctentur, si vel leviter quem-
 piam ex ipsis offendisse credantur. Ce-
 terum hæc ipsa compositionis pacta Se-
 natus rata habere recusabat, ea potis-
 simum ratione, quod Coloniensis Ele-
 ctoris, & Brabantiae Archiducum Le-
 gati proscriptionis Cæsareæ mandatum
 proferentes, se Imperatoris Delegatos
 profiterentur. His ergo Protestan-
 tes cives omnibus modis restiterunt,
 vicissim vero Franciæ & Juliacensium
 Legati cives quosdam eligi curarunt,
 qui interim præcipua urbis munia ac
 officia administrarent.

Anno sequenti, postquam Cæsar,
 & Elector Coloniensis e vivis excesserant,
 Protestantes, novusque hic Se-
 natus apud Palatinatus Electoralis Ad-
 ministratorem institerunt, ut hic inte-
 rim eorum res procuraret. Postquam
 vero illius Delegati Aquisgranum ve-
 nerant, Senatus Catholicus eis expo-
 suit, turbatæ pacis causas non sibi,
 sed

Sæc. XVII. sed Protestantibus imputandas, qui
A. C. 1611. per vim legitimum Magistratum dissipato urbis ærario deturbassent: Cæsarei autem mandati contra hosce usurpatores executionem jam ab Electore Colonienfi & Alberto Archiduce esse incæptam, mandato publice affixo, eisque inhibitum, ne ullam transactionem iniirent; ceteroquin se credere haud posse, quod novus Imperator eis, qui illius mandatum arreptis etiam armis discerpere moliti erant, suffragaturus esset, interim se paratos esse, apud eum, qui Imperator electus fuerit, causam prosequi. Nilominus hi Palatini Deputati duo hæc capita constituerunt.

- I. Ut Protestantibus æque ac Catholicis Religionis libertas permitteretur.
- II. Ut sine ullo Religionis discrimine in Senatum & reliqua officia passim admitterentur. Attamen neo-electus Imperator eis per suos Legatos hæc proponi iussit. I. Pars utraque a vi abstinere. II. Vetus Magistratus, Consules, civesque omnes Catholici nullis gravaminibus onerentur, nec in jure suo persequendo impediuntur, nec Magistratus in justitiæ administratione turbentur. III. Jesuitæ deinceps nullo pacto affligantur. IV. Haud necessarij ærarii sumptus tollantur &c. cum autem novus Protestantium Senatus his

oppo-

opponeret pacta a Legatis Palatinis Sæc. XVII.
A. C. 1611.
conventa, denuo Senatus Catholicus
contra illa tanquam irrita coram Cæ-
fareis Legatis reclamabat: quocirca
hæ turbæ nonnisi anno Christi millesi-
mo sexcentesimo decimo quarto com-
politæ fuerunt.

§. XIII.

*Principum atque illustrium Virorum
obitus.*

Non sine magno Cæsaris, aliorum-
que Principum luctu inopina morte Welke
Dresdn.
Chron. p. 314.
Lunderp.
lib. 31.
sublatus est Christianus II. Saxonix E-
lector; cum enim die vigesima tertia
Junii cum suis Aulicis ad sudorem us-
que ludis Equestribus sese exerceret,
cerevisiæ potu avidius hausto deliquium
passus, atque apoplexia tactus, eadem
nocte decessit, qua morte comperta
Cæsar statim Joanni Georgio defuncti
Electoris fratri Electoralem dignitatem,
quæ hæreditario jure ad eum devoluta
erat, acceptandi copiam fecit, illum
hortatus, ut ad fratris sui exemplum
Cæsaream auctoritatem immota fide
tueretur. Die autem tertia Octobris
obiit in Sueffionum oppido Carolus Lo-
tharingius Maduanus Dux, qui suum
tuendæ Religionis Catholicæ studium
præcipue in Gallico foedere contra Hugo-
not-